Ч. 121 (11.462). Львів, неділя 2. червня 1929. Оплачено готівкою [illegible] Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Гарріман у Польщі.

Після викупу цинку, заліза, стали й вугілля — монополь на електрифікацію.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 28. травня 1929.

Імя Гаррімана чути в Польщі щораз частіше. Це американський мультиміліонер, який своїми капіталами сягає щораз глибше в польський промисл, щораз інші галузі польської промисловости втягає у сферу своїх впливів і — коли вдасться йому здійснити теперішні свої пляни та коли на них не зупиниться — швидко може стати без пересади наймогутнішим фінансовим потентатом у Польщі, з величезним впливом на ціле її господарське життя. Яку ролю грає Гарріман у капіталістичному світі взагалі, можна зміркувати вже по одній його участи у продукції міди. І так, загально-світова продукція міди в 1925 р. виносила 1,460.000 тон, з того на 4 американські концерни випало 961.200 тон, а одним із тих концернів була „Анаконда" — концерн Гаррімана — з продукцією 373.000 тон міди.*) Очевидно, що мідь не є єдиним полем для його операцій. І так в Америці він заангажований м. ін. у транспортових підприємствах, в Радсоюзі придбав концесію на експльоатацію мангану, він займається теж фінансовими посередництвами на велику мірку...

У Польщі розпочав ділати від 1926 р. Тоді-то купив на Горішньому Шлеську величанські підприємства акц. спілки „Гіше" і таким робом дістав у свої руки цілих **100 проц. продукції цинку у Польщі.** У 1927 р. купив **портфель акцій „Банку Гандльового"** у Варшаві, наслідком чого впровадив до надзірної ради Банку свого представника. В 1928 р. починає переговорювати про купно за 50 міліонів долярів 51 проц. акцій трьох найбільших на Горішньому Шлеську **гут** — „Королівської", „Бісмарка" і „Ляври". Ця трансакція ще не скінчена, однак добігає кінця. Саме 8. ц. м. відбулася в Берліні одна з рішаючих конференцій, після якої в найближчих днях має прибути до Варшави генеральний представник Гаррімана, Россі, на закінчення переговорів з польським урядом. Річ у тім, що на основі 7. і 8. статті Женевської Конвенції (з 15. травня 1922 р.) про горішньо-шлеські промислові підприємства, які перед 15. квітня 1922 р. (перед плебіскцитом) належали до німців, польський уряд має право першенства викупу, а після 15 літ право вивласнення. Очевидно, що згадані гор.-шлеські гути може Гарріман купити лише тоді, коли польський уряд зречеться своїх прав первовикупу і вивласнення. Чомуж німці випродують свої промислові маєтки і чому польський уряд вирікається їх? Дуже просто: одні й другі не мають капіталу, потрібного для переведення таких **інвестицій** у гор.-шлеському промислі, які є необхідні у звязку з **модернізацією** аналогічних підприємств за кордоном. Адже Гарріман зобовязується інвестувати у названих 3-ох гутах до 3-х літ 15 міліонів долярів! Тому уряд вже в осені мин. року дав Гаррімановi на цю трансакцію **теоретичну згоду.** Тому теж задля влекшення 3 роки тому Гаррімановi купна підприємств Гішого польський уряд зрікся залеглих від Гішого податків у сумі 6 міліонів золотих (для переведення цієї справи ухвалено навіть окремий закон „про підмогу для продукції цинку"). Названі 3 гути займають сьогодні 45.000 робітників і уявляють собою 75 проц. цілої продукції заліза в Польщі, 75 проц. продукції сталі і 25 проц. цілого польського вугілля (продукція сирого заліза в 1928 р. на цілому Горішн. Шлеську виносила 464.000 тон, сталі 930 тис. тон, камінного вугля 30 міл. тон). Із наведених цифрових даних ясно виходить роля Гаррімана на Горішньому Шлеську. Однак на цьому не кінець.

*) „Geopolitik", Heft 4.IV. 1929. Hartvig: „Die Kupferindustrie der Welt".

В січні ц. р. вплинуло від Гаррімана до міністерства публичних робіт подання на надачу йому права **електрифікації около 80 тисяч кільометрів кв.** у Польщі. Глухі вістки про цю пропозицію вияснив офіціяльний „Монітор Польскі" з 14. ц. м. (ч. 110), в якому міністерство публичних робіт оголосило коротке оголошення, з якого виходить: Проектована Гарріманом електрична стація має служити до витворювання, перетворювання, пересилання і розподілу електричної енергії на слідуючих землях: у варшавському воєвідстві 9 повітів, лодзькому — 7 повітів, ціле келецьке воєвідство, 3 повіти люблинського, ціле краківське і слідуючі повіти львівського: Тарнобжеґ, Ніско, Кольбушів, Ланьцут, Пшеворськ, Стрижів, Березів, Коросно, Сянік, Ліско і Ряшів (лівий беріг Сяну). Для електричної стації має бути використана сила води і палива, електричні проводи мають бути проведені частинно під землею, частинно над землею, **термін концесії 60 літ.** Міністерство публичних робіт казало зголосити всіми інтересованими чинниками евентуальні застереження у термінах, які назначать поодинокі воєвідські управи. Стільки офіціяльний комунікат.

Про ту пропозицію Гаррімана на електрифікацію 1/4 частини цілої Польщі, у польській пресі щораз голосніше. Щодо ближчих інформаційних даних, то вони в ріжних звістках інші. І так напр. сьогоднішній „Курєр Поранни" (з 28. ц. м. „Справа електрифікації краю та консорція Гаррімана") запевняє, що Гарріман обовязується лише інвестувати протягом перших 10 літ 25 міл. дол. себто 2 і пів міл. дол. річно, отже суму невелику. Тимчасом інші джерела кажуть, що виготовлено вже цілий плян електрифікації, обрахований на 100 міл. інвестицій, при чому один перший рік праці має коштувати 20 міл. долярів. Цей плян передбачує створення головної електричної стації **над Дунайцем** із льокальними стаціями; на вичислених у „Моніторі" землях електрична стація Гаррімана мала би монополь, себто всі істнуючі тепер на цих землях електрівні булиб або ліквідовані, або включені в концерн Гаррімана, або залежні від умови з ним, як своєрідні оази серед посілости Гаррімана. У згаданому комунікаті „Монітора" про Гор. Шлеськ нічого не говориться, однак одною з головних умов Гаррімана має бути саме включення у сітку його майбутньої стації горішньо-шлеської промислової округи. Взагалі Гарріман має зелектрифікувати протягом 5 літ усі місцевости із поверх 5.000 мешканців, а в слідуючих 5 роках усі місцевости з понад 3.000 мешканців!

Ясна річ, що така пропозиція Гаррімана викликала з польського боку — поруч із словами одобрення, ба, навіть захоплення — також всілякі застереження і побоювання. Передовсім приклонники „модного" нині в Польщі етатизму не можуть погодитися з перспективою краху амбітних плянів включити також електрифікацію Польщі до державних підприємств, та з острахом глядять на залив Польщі **приватним** капіталом. Ті знову, які є свідомі нинішньої бідности **державного** скарбу та всього грошового польського ринку, радіють напливом капіталів хочби й із кишені Гаррімана. Здається, що цей останній момент буде рішаючий і що проектована умова при певних модифікаціях **таки буде заключена.** Дня 14. серпня ц. р. минає термін на зголошування застережень. Кажуть, що вже нині ведуться переговори з тими, які досіль вже ці застереження зголосили. Таким робом мабуть у вересні булаб заключена умова, яка узалежнить постачання електричности для 1/4 держави від Гаррімана. Не диво, що автор згаданої статті у „Курєрі Поранні" питає турботливо: чи Польща має стати кольонією Гаррімана у ділянці цинку, заліза й електричности? Але покищо безсердечна дійсність є сильніша від сентименту, а ця дійсність каже, що рішає і побіджує таки — **капітал!...**

І. Кедрин.

Економічна сепарація Америки від Европи.

Палата послів у Вашинґтоні вже ухвалила новий законопроект митної тарифи Злучених Держав і передала його на розгляд сенату. Відповідний актовий матеріял і самий законопроект про підвищення американської митної тарифи вже переслано до Европи, і всі уряди основно студіюють його. А вислід цих студій є той, що перед ними повстає питання, чи зможе Европа, виснажена війною та повоєнним безробіттям, без величезних економічних пертурбацій витримати новий удар, який має завдати всьому її господарському розвиткові нова американська тарифа?

У законопроекті звертає на себе увагу не тільки те, що він дуже підвищує мита на всі чужоземні продукти, але ще більше той дух і та тенденція, які в ньому панують, ті арґументи, яких уживають автори цього законопроекту. А вони отверто пропаґують принціп національної виключности і хотять виключити ринок Злучених Держав Північної Америки від доступу европейських товарів та продуктів.

З цього погляду нова тарифа є льогічним продовженням того політичного курсу, який узяли Злучені Держави після перемиря. Вже тоді Вільсона з його ідеольогією солідарности цілого світу, а насамперед солідарности з европейськими націями, повалено і зовсім змінено розуміння славетної доктрини Монро. До того часу цю доктрину розуміли в цьому напрямі, що Америка має бути для американців, а тепер почали пропаґувати, що американцям нема чого дбати про решту світа. Та досі це відносилося лише до політики. А тепер першу частину принціпу „Америка для американців" хочуть здійснити також у господарських справах. Европейська індустрія не має чого шукати в Америці. Цікаво булоб знати, чи буде припоровлена також друга частина доктрини, а саме, що Америка в економічних справах також не має чого шукати в Европі. Гадаємо, що мабуть ні.

Основну оцінку нової напрямної господарської політики Злучених Держав дає офіціяльний орган чехословацького уряду німецькою мовою „Прагерпрессе". „Ізоляція Америки, яка поки-що має проявитися в справі ввозу, і яку з огляду на американський добробут справді можна назвати „блискучою ізоляцією", — пише ця газета, — мусить в богатьох країнах Европи викликати гіркі почування. Адже господарство Америки є дитиною Европи не лише з технічного та фінансового, але також етичного погляду. Кожний знає, що майже всі великі винаходи 19. століття зробив европейський геній, що аж до часів війни міліярди заощадженого европейського гроша мусіли співпрацювати при розбудові цеї велитенської господарчої области, яка інакше відстала би на цілі десятиліття у своєму розвиткові. Кожний знає, що найкращі і найдіяльніші сили постійно відпливали великим потоком до Америки, щоби вона мала досить рук для розбудови свого господарського життя. Як гірко мусять відчувати майже всі европейські держави те, що Америка з одного боку непорушно стоїть на цілковитій виплаті довгів, а з другого боку хоче зробити цю виплату неможливою, відкидаючи співпрацю Европи".

Далі газета говорить про те, що як Злучені Держави Европи, так і господарський союз між европейськими державами покищо лежать в області далеких проєктів. Одначе вона звертає увагу на те, що в минулому спільна нужда змушувала до поборення ще більших труднощів і запові-

дає, що европейський митний союз, розглянувши справу нової економічної політики Злучених Держав, пропонує виставити спільне континентальне мито проти Америки.

„Ми говорили вище, — пише далі ґазета, — про ті почуття, які охоплюють сантиментального европейця, коли він бачить розвиток Америки і відносне та абсолютне зубожіння Европи. Це почуття подібне до того, яке мають французи та англійці, коли бачать, з якою суворістю Америка виконує свої претенсії в Европі, і пригадують ніколи не заплачену допомогу, яку їх держави дали Злученим Державам у часі їх визвольної та внутрішньої боротьби. Та в Америці посміхаються з таких сентиментальностей, і тому булоб на місці, щоби також ми, европейці без сентиментальности, але з зимною кровю дослідили можливости, які має Европа у своїй обороні проти надмірно сильного господарського партнера. Пропозиція континентального мита на перший погляд приваблює. Насамперед приманює відносно велика простота його виконання. Вистарчить лише згода всіх заінтересованих держав Европи та згода прибережних держав до переведення цієї тарифи, бо вона лишає врештою незміненою усю торговельно політичну систему Европи. Тут розходилось би про певного роду спільне надзвичайне мито, яке з торговельно-політичного погляду протиставлялоб Европу, як цілість, Америці". Одначе на думку ґазети цей плян має також ріжні неґативні сторони. Насамперед треба мати на увазі те, чи можна булоб перевести таке спільне мито, бо богато ріжних артикулів, як наприклад бавовну, мідь та засоби поживи Европа одержує з Америки, і високе мито на ці артикули шкодило би насамперед ріжним европейським державам та спинювалоб їх господарський розвиток. А з другого боку така спільна акція Европи проти Америки без сумніву збільшилаб господарську прірву між Европою й Америкою та незвичайно пошкодилаб дальшому розвиткові їх господарських відносин.

Тому ґазета приходить до такого висновку: „Можливо, що краще триматися вижидаючої тактики. Можливо, що в Америці дійдуть до пізнання, що утворення „замкненої торговельної держави" доведе їх власне господарство до стаґнації та занепаду, можливо, що там побачуть, що технічний та фінансовий ґеній Европи кінець кінцем зможе добути перемогу в конкуренції, в якій Злучені Держави все таки є замалі, щоби могли виступити до господарської боротьби проти всього світу".

З польських справ.

Самоврядна проблема на бебістичній конференції.

Єдино „творчий" Безп. Бльок співпраці з урядом, що є „партією партій", використовує примусові соймові вакації, щоби себе якнайбільше розреклямувати і вирости в очах громадянства. Будучи „партією корпораційною", ББ своїми зїздами, академіями то-що намагається заступити частинно діяльність примушеного до мовчанки парляменту, висуваючи на денний порядок то одну актуальну проблему, то другу. Одночасно ББ. намагається теоретичним актуалізуванням деяких проблем переліцитувати опозиційні партії та частинно відтягнути увагу громадянства від важкого економічного положення країни.

Коли примусово мовчить сойм, коли добровільно мовчить уряд, заступчо в імени одної і другої влади виступає Безпарт. Бльок співпраці з урядом.

Минулої неділі радила у Варшаві самоврядна конференція бебістів. Слідкуючи за виголошеними на тій конференції промовами, важко сказати, щоби бебісти мали ясно зясовану самоврядну програму. Виступала там не тільки ріжниця поглядів, але сперечалися там і найріжнородніші комунали.

Голова Бльоку Славек, після зазначення, що будова самоврядування мусить бути з одного боку пристосовлена до потреб й інтересів держави, а з другого до потреб й інтересів населення, підніс, що в теперішніх самоврядних установах тримаються надто сильно політичні угрупування, що відповідають партіям, які перещіплюють на самоврядний грунт соймові методи. Теперішне самоврядування є „малим парляментом", що доводить до парцеляції варстатів самоврядної праці на сферу впливів тієї чи іншої партії. А з цим хочуть ніби-то скінчити бебісти, змагаючи до опанування самоврядування.

„Загальна концепція, з якою виступив на терені політичного життя Польщі Безп. Бльок співпраці з урядом, дає інше політичне наставлення, дає зворот від схоплювання проблем під кутом такої чи іншої політичної пропаґанди до зусиль розбудити засадничу тенденцію засадничого настрою громадянства в напрямі творчої енергії, в напрямі доцінювання значіння людської праці".

Треба би вжитися у важку бебістичну фразеольоґію, щоби в цьому формулуванні добачити протиставлення „творчої енерґії" й „праці" політиканству інших партій.

Але дещо відмінно розпочинає свої міркування на самоврядні теми другий референт д-р Марчинський, кажучи:

„Проблема Б. Б. С. У. до самоврядних справ є проблемою дуже важкою до схоплення, бо вона ставить поруч себе два зовсім неспівмірні чинники, а саме **чинник політичний з чинником самоврядним,** який по своїй натурі повинен бути аполітичним. З огляду на те, що ми ввійшли до самоврядування під авспіціями **політичної організації,** яка — змагаючи до здійснювання своїх ідейних основ — як один із засобів тієї реалізації вважає теж самоврядну працю, тому відбитка тих **політичних тенденцій** мусить найти відгомін у нашій самоврядній праці".

Коли так суперничали зі собою погляди полк. Славека і д-ра Марчинського на тему політичности й аполітичности, б. віцемін. Ярошинський виголосив реферат на тему „Самоврядування й держава", доходячи в кінцевих замітках до твердження, що завданням самоврядування є координувати інтереси льокальні зі загальними, інтереси реґіональні з державними, бо

„в новітніх правних поняттях та супроти дійсности немає ніякої антитези між самоврядуванням і державою в суті тих двох організацій. Навпаки, самоврядування є тільки примусовою, випосаженою в деяку самодіяльність організацією горожан, покликаною до виконування деякої частини державних завдань, відданих тому самоврядуванню. На випадок сутньої колізії між інтересом самоврядування й інтересом держави мусить домінувати державний інтерес. Державний нагляд, виконуваний над самоврядуванням, є знаряддям координації інтересів держави та інтересів самоврядування для цілей публичного добра, і не може бути зловживаний шляхом виродження в завідування надзірних чинників справами самоврядування".

Іншими словами б. віц. Ярошинський не одобрює теперішньої поведінки уряду (надзірних чинників) зі самоврядуванням.

Тільки в загальному впало слів і теоретичних міркувань на бебістичній самоврядній конференції на тему поневіряного досі самоврядування. Голова бебістів Славек виставляв ще домагання, щоби самоврядування само випрацювало організаційні рямки кажучи:

„Коли самоврядування випрацюють організаційні рямки, які могли би бути однакові у всіх провінціях Польщі, то знаменито причиняться до розвинення державного життя".

Тиждень доброти.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 27. травня 1929.

I.

Цей тиждень у Парижі прозваний „тижнем доброти" або, як хочете „добрим тижнем". Окремі листи й брошури, роздавані даром, тай безліч статтей по ґазетах пригадують загально зимсл і ціль цієї назви і цієї установи. Не пошкодить і нам почути, чого саме хотять ті, що дали почин „доброму тижневи" і зорґанізували його видатність.

В цьому тижні має загал іти на підмогу не звичайним прошакам і жебракам, звичним простягати руку за милостинею, а тим одиницям, родинам і колам цілим, які милостині раніше не прохали і прохати не потребували, та згодом упали жертвами життевих невзгодин, що чигають кожну людину.

В цьому тижні всі великі щоденники розкривають свої сторінки для звітів про безчисленні траґедії людської буденщини. Філянтропійні установи всяких барв, релігійні й безвірні, дають повну ґарантію правдивости звідомлень, які поручаються увазі публики. Провіривши їх основно, вони обчислили високість грошевих квот, потрібних на те, щоб *справді* запобігти нещастю і щоб осягти результати *тривкі*.

II.

В підпринятих цього тижня „добрих ділах" мається на увазі не поміч хвилеву; річ не в тому, щоби хвилево витягти нещасних з важкого положення, в яке вони знов попались-би — може вже найближчого тижня. Ні, вимагані гроші мають служити гаразд передуманим заходам, іноді розложеним на довгий час, які мають позволити навіщеним знов заняти своє діяльне місце в громадянстві і в національній витворчости.

Преса зберігає безумовну тайну що-до імен потребуючих; тай не мають вони знати й імен своїх добродіїв. Одно спійло має їх вязати: свідомість взаїмности в помочі між даючим і беручим, який в свою чергу може завтра статись даючим.

Ще один момент підчеркується в усіх цьоготижневих зазивах: давати безпроволочно.

І — бути справді щедрим, по мірі своєї спроможности.

III.

Не знаємо, які овочі принесе цьогорічний тиждень доброти. Признаємося, що не знаємо навіть, які були плоди такого тижня в минулому році. Правду сказати, то побоюємося, що надзвичайно обильними й богатими ці результати не бувають.

Франція — дарма, що людність її на загал з кожним роком більше байдужніє до справ церкви і віри (показує це між іншим статистика приступаючих до щорічної великодної сповіди), — то все таки вона остається країною і людністю католицької духовної формації. Формація така має свої великі прикмети в одиничному і громадянському істнуванні людини, одначе не має серед прикмет цих ні видатної схильности ні особливого хисту до щедрости одиниць, для діл і установ загально-громадянського значіння. В цій точці католицькі краї і народи (а православні в цьому похожі на католицькі) без порівнання менше активні від країв і народів протестантської формації (яка в свою чергу виявляється слабшою від католицької в інших ділянках умової і суспільної діяльности).

Кинеться вам цей факт, такий він наглядний і безперечний, в очі, як тільки ви побували в ріжних краях нашої Европи. А потвердять вам вашу обсервацію порівнані статистичні огляди формацій і орґанізацій загально-громадянського значіння.

IV.

Одиничного прошацтва тай одиничної милосердности, церковної й позацерковної, в католицьких краях знайдете безконечно більше ніж в краях протестантських. В деяких протестантських краях уважається особиста й одинична милостиня чимось майже непристойним. Ви йдете з якимсь протестантським анґльо-саксонцем; спиняєтеся, щоб дати якомусь жебракови якусь милостиню — нужденних кілька сотиків: можете бути певні, що ваш сопутник, якщо просто не нагримає вас за те, то бодай здвигне згірдно раменами — на вас таки, навіть не на жебрака, якого для нього не істнує. Спершу, після таких сцен, вам здавалося, що маєте справу з твердими, немилосердними скупарями. Помилка ваша! Бо скорше чи пізніше побачили ви, як цей ваш твердосердний протестант, без найменшої понукі й трудности, дасть стократ більшу квоту від вашої нужденної милостині — на установу чи орґанізацію громадянської добродійности — на шпиталь, на нічні захисти, на армію спасіння, тощо.

Виїмки виїмками, але на загал треба сказати, що щедрість на громадські цілі, добродійні чи інші, без порівнання більша, ширша й глибша в суспільностях протестантських ніж у католицьких.

Та у висліді замісць ініціятиви самоврядувань конференція заявилася за малим самоврядним законом, зголошеним у соймі клюбом ББ, що є антитезою малих самоврядних законів польських ліво-опозиційних партій. Як відомо, малий самоврядний закон бебістів допускає в сільських громадах вибір тільки 3/4 радних, даючи право урядові іменувати 1/4.

Бебісти з впертістю, гідною кращої справи, розвивають свою боротьбу з „партійництвом", переносячи її на самоврядний терен з метою опанувати самоврядування під фразеольогічними кличами творчої енергії, доцінювання людської праці, самодіяльности і т. і. Очевидно, з поправою, а радше відродженням підірваної або знищеної самоврядної ділянки ця тяга „партії партій" не має нічого спільного.

Радянська Україна.

Новий уповноважений Нар. Комісаріяту Закорд. Справ СРСР на Україні.

Досі уповноваженим Народнього Комісаріяту Закордонних Справ СРСР при харківському уряді був Берзін. Перед останнім зїздом рад у Харкові призначено на те становище **С. Александровського,** який розпоряджає старим партійним стажем (від 1905 р.). Дипльоматичну працю почав він у 1923 р. як перший секретар політичного представництва СРСР у Празі. Потім працював у Москві в ділянці закордонної політики. Від 1928 р. був політичним представником СРСР у Фінляндії. Його заступником на становищі уповноваженого Наркомзаксправ при уряді в Харкові є також як і при Берзіні далі Кулик. Александровський з походження мабуть москаль.

Плян подорожі Цепеліна на північний бігун.

До Бергена в Норвегії прибув з Берліна дослідник півн. бігуна проф. Свердруп і оповів подробиці про пляновану підбігунову подорож Цепеліна. Принято плян Нансена, що базою для Цепеліна має бути Фербенкс в Алясці. А в Европі на побережу Норвегії теж збудують базу для Цепеліна. Протягом найближчих чотирьох місяців мають в Алясці збудувати щогли для Цепеліна. Головним завданням підбігунової виправи буде дослідження границь підбігунового моря. Хотять також докладно означити північну землю, якої не знайшов Нобіле, а також побережжа Сибірі. Нарешті будуть переведені спроби спуститися з корабля в підбігуновій области. Виправа має розпочатися в першій половині квітня найближчого року. З норвежців у ній візьме участь Нансен та Свердруп.

V.

Ось така напр. Франція. Країна богата, поміж найбогатшими в світі. Тай — стара, архи-католицька формація.

Простягає на якомусь передулку до прохожих руку жебрак, справжній або фальшивий каліка: мало хто перейде, не кинувши йому грошаинх, і вечером (бачив я таке, бувало, нераз) такий прошак таксованим автом вертається домому...

Але як мало тут установ і фундацій загального добра! Не можна сказати, щоб їх взагалі не було, але візьміть у руки їх спис, особливо таких, що справді фінансово могучі, міліонові: з дива не вийдете: не половина, а щонайменше три четвертини щедрих добродіїв — ґуґеноти, протестанти (часто ще й з ґерманськими прізвищами), а то й жиди. Католиків — що кіт наплакав: подібно, як в індивідуальній сповіди пересічний католицький віруючий швидко, просто і певно поспекується гріхів і викидів сумління, так він заспокоює й свої почування милосердя — кількома сотиками, киненими в капелюх прошака. Протестантови не так уже легко ні з гріха змитися, ні виконати свій обовязок перед загалом, перед громадянством, в даному разі перед потребуючою біднотою. Відси — протестантська щедрість у фундаціях на всякі публичні цілі, в цьому числі й на університети, на студентські доми, на бібліотеки.

А ті, що бували в Півн. Америці, оповідають, що тією своєю щедрістю на загальні цілі тамошня протестантська більшість людности до певного степеня заразила й католицьку меншість... — **В. П.**

Церковний вузол.

(Від нашого кореспондента.)

Луцьк, 29. травня 1929.

III

Щоби зрозуміти ці ріжні підходи до заплутаного церковного вузла, необхідно кинути промінь світла на те, чим є православна церква на українських землях.

Є вона не тим, чим є „Просвіта", кооператива чи якась інша інституція, що нараховує всього пару років життя. Православє тут вросло в ґрунт тисячелітніми корінями, пересякло нашу культуру, яскравою ниткою пройшло через усю нашу історію і письменство. Стало воно частиною душі наших мас, одною з рис психольоґії. Відмирання чи ампутація цеї частини душі звичайно кінчається трагічно для національної справи. Приклад дає Холмщина, де на цьому ґрунті кількасот тисяч українців втопилося в чужому морі.

Помилкою є, що сучасне православя на нашій землі є православям московським. Відкидали цей погляд навіть авторитети московської церкви. Наше православя в своому духові є суто українським, яке різко відріжняється від православя московського: там воно є більше формальним, сухим, холодним; у нас більше внутрішнім, чуттєвим, теплим і поетичним. Московський вплив у нас торкнувся лише зовнішньої сторони церкви. І коли цей намул ще не зник, то лише через те, що урядові чинники його підтримують, як засіб, що стримує розвиток українства. Нехай би влада сьогодні сказала: маєте, як господарі церкви, повну свободу очистити церкву від стороннього налету, то через півроку всі панотці служилиб і проповідувалиб по українськи.

IV.

Основним питанням при розплутанні церковного вузла є питання: хто-ж властиво в найбільшій мірі перешкаджає розмосковленню церкви? Перешкаджають рнові своїми впливами на частину зрусифікованого духовенства; перешкаджає психольоґія епископів і т. ін. Але є ще сильніший чинник, який усіма цими чинниками кермує, роблячи назовні вигляд, що він або не вмішується в нашу церковну справу або навіть співчуває українському рухові.

Що це є так, досить поставити питання: хто наказав ліквідувати „Духовну Бесіду", загрожуючи позбавити митрополію друкарні? Хто усував з Волині таких священиків-українізаторів, як о. Тхоржеський? Хто викидав дяків за те, що вводили співи українською мовою? Хто тримає під підозрінням тих священиків і дяків, які вживають української мови? Хто їм тихцем радить не вмішуватися в „політику", себ-то, виконувати домагання селян? Хто розвязав церковний комітет і не дозволив вести йому пропаґанди українства шляхом повітових зїздів? Хто був незадоволений з порозуміння 1. липня. Хто не визнав митрополитальної ради, поповненої українцями? А з другого боку, хто тихцем шептав де-яким церковним діячам: ви, мовляв, борітеся, а ми за вас? А хто коли доходило до діла, всього відцурувався? Хтож у найвищій мірі не хотів розмосковлення церкви? Хто вводить і підтримує т. зв. „жондову унію"?

Рука, яка ввесь час спрямовувала справу до більшого заплутання церковного вузла, занадто видна. А ще видніше, що ця рука спрямовувала її в напрямі здійснення гасла: „Поділяй і пануй". Чи не тому-то преса цієї руки тепер мовчить?

Коли-б не ця рука, українцям було-б дуже легко як не порозумітися з епископатом, то змусити його виконати домагання наших мас.

V.

Добрий стратеґ не може звертати всієї уваги лише на один відтинок свого фронту. Польські політичні чинники власне прикладають усіх старань, щоби спрямувати всю увагу наших церковних стратеґів лише на одну точку нашого церковного фронту — зовнішню — мовну. Стараються у цьому пункті счинити серед українців заколот, щоби відтяти їх увагу від інших пунктів, не менше загрожених. Такими сторонами церковного життя є: сторона правного істнування православної церкви, яка досі не має закону, і матеріяльна сторона — церковне майно, яке рік за роком переходить у чужі руки.

Отже життя висуває разом усі сторони церковного життя — й правну, й маєткову, й українізаційну. Лише належна оборона всіх цих сторін може забезпечити істнування церкви. Розвязання тільки одної з них не ратує церкви від загибелі, а українську націю від нових втрат, які ми мали вже на Холмщині.

Тому-то церковний комітет повинен був ставити собі за завдання оборону всіх церковних позицій і, колиб він ішов по цьому шляху, не втратив би життєздатности, або, навпаки, був би розвязаний владою з першого кроку. Бо саме така постанова справи й не була для неї бажаною. Боротьбу за українізацію вона недвозначно давала до зрозуміння своїм захованням, що остільки буде їх терпіти, оскільки вони будуть бити лише в одному напрямі.

VI.

Завдяки цим ріжноманітним чинникам, церковний вузол заплутався до краю. Приїзд до Варшави епископа з рамени царгородського патріярха і, безумовно, на бажання влади — ще більше цей вузол ускладнив. Українське громадянство у своїх поглядах на тактику поділене, духовенство нижче щодо українізації богослуження теж поділене, маса народня як на цьому ґрунті, так і на ґрунті нової унії теж не однодушна; залишалося ще поділити церковну владу на верхах, і цього малося на увазі осягнути шляхом спровадження еписк. Олександра.

Коли на цих церковних верхах почнеться боротьба, то заколот буде доведений вже до кінця. А тоді треті чинники зможуть витягти для себе користи дуже легко.

Очевидно, свідомість оцеї великої небезпеки для церкви і приголомшила трохи наших церковних діячів. Бо хто-ж у таку відповідальну й небезпечну хвилину, добре не подумавши, виступить на боротьбу одинцем? Хто не побоїться взяти на себе всієї відповідальности за дальшу долю церкви й народу? Хіба той, хто не розуміє всієї небезпеки, чи той, хто з легким серцем звик вести війну для війни.

Але помічається вже, що ті, які раніше працювали на церковному полі, починають уже виходити з пасивного стану й обмірковувати питання, що робити.

В силу зазначеної важливости справи й відповідальности моменту, очевидно, прийдуть вони до висновку, що лише організований виступ усього громадянства в формі нового церковного комітету міг би заважити на цій справі. Але виступ такий, який мав би своїм обєктом церкву у цілости, себ-то: і розмосковлення, і правне положення, і оборону майна, і соборність управління і т. д. Колиб той новий орґан, який висуне життя знову, занявся лише одною точкою загроженого церковного фронту, то він ні не обєднає всього українського громадянства ні таксамо нічого не осягне, як не осягнув і комітет попередній.

Нескоординовані виступи поодиноких церковних діячів справи не тільки не врятують, але ще більше заплутають, бо збільшать внутрішній розгардіяш і ще гірше заплутають церковний вузол.

Єдиний всебічний церковний фронт і єдиний національно-церковний провід — ось одинокий вихід з положення й одинокий рятунок.

На мою думку іншого шляху нема.

В. Островський.

Свята „Просвіти" за океаном.

Канада.

(Допис з Реґіна, Саск.)

Заклик наших братів з старого краю найшов відгук і в нашій місцевости, де ще гомонить рідне слово і бється українське серце. Наша громада, розуміючи ціль і вагу „Просвіти", відсвяткувала ювилей її 60-ліття дня 1. березня 1929 р. Ювилейний комітет творили відпоручники таких товариств: Т-во „Просвіта" (Ст. Загарук), кооператива „Єдність" (В. Сопіль і М. Бігун), Православна Громада (Ю. Марчук), жіноче т-во „Доньки України" (К. Лукіш), Студентський Кружок „Зори" (І. Стратійчук) і Аматорський Кружок (В. Весоловський). Інші товариства участи не взяли.

Свято відбулося з такою програмою: В 10. год. рано відправив о. І. Кусий в українській православній церкві Богослуження, получене зі збіркою на Т-во „Просвіта". В своїй гарній проповіди закликав він усіх до сповнення обовязків супроти „Просвіти". По Богослуженю відправлено панахиду за покійних членів і основників „Просвіти".

В год. 3-ій попол. зроблено знимку зі всіх присутніх, а опісля почалася академія. Привіт від місцевої „Просвіти" виголосив Ст. Загарук, вступне слово мав В. Весоловський. На дальшу програму складалися продукції мішаного хору,

скрипкове сольо Г. Романчича, реферат „Значіння Просвіти серед українців та її діяльність" М. Бабія, кампанія за членством, український танець Ю. Бучковської, деклямація В. Сопеля, сольоспів Е. Козяр, реферат „Українськ'. жінки в будові „Просвіти" К. Пукіш, гітарове сольо М. Даркович і вкінці подяка М. Бабія всім присутнім за участь. Академію закінчено національним гимном.

Вечером відбувся концерт з такою програмою: вступне слово — В. Весоловський, мужеський хор „О, Україно", реферат „Просвітний рух на Україні" — В. Сопіль, скрипковий дует — В. Романчич і В. Шульга, деклямація — М. Бігун, сольоспів — О. Козаченко, український танок — К. Мельничук, К. Пукіш, Д. Мойсюк, Е. Козяр, Ю. Шупенюк, І. Сторожинський, І. Назаревич і Ю. Ґабора, деклямація — В. Сопіль, жіночий терцет Анклієвич, Пасіка й Ананейчук, мандоліновe сольо — К Пукіш, деклямація — С. Загарук, форт. сольо — Е. Сочeнко, реферат „Матеріяльні відносини Просвіти та її боротьба" — о. І. Кусий, діточий хор з мандоліновою орхестрою „Праця єдинa", деклямація — М. Бабій, український танець — К. Мельничук, М. Киба, К. Пукіш, Е. Козяр, І. Назаревич, Ю. Ґабора, І. Сторожинський і С. Загарук, гітарове сольо — М. Даркович, деклямація — Ю. Шупенюк, дует — Е. Козяр і К. Пукіш, деклямація — В. Пукіш, мужеський квартет — Бабій, Бігун, Корпан і Пелешок, український танок — Ю. Бучковська і А. Марчук, сольоспів — В. Бучковський, хор „Червона Калина" і врешті національний гимн.

Це торжественне святкування великих роковин нам найдорожчої „Матери-Просвіти" мало вигляд великого культурного народн. свята. Присутні, розуміючи вагу, ціль та здобутки „Просвіти", витали це свято глибоким синівським поклоном і дякували „Просвіті" за труди над вихованням нас усіх і цілого українського народу. З вільних датків із віданак прибуло 40 дол., а з вкладок 32 дол. Вписалося 13 членів, між ними такі орґанізації: Т-во „Просвіта", кооператива „Єдність" і жіноче т-во „Доньки України".

Непорозуміння серед радикалів.

Виключення з партії та відібрання посольського мандату послові К. Стефанову.

У 22. числі „Громадського Голосу" з 25-го травня ц. р. читаємо комунікат головної управи УСРП (україн. соціял-радик. партії) такого змісту: „Головна Управа Української Соціялістично-Радикальної Партії на своєму засіданні дня 19. травня ц. р. приняла одноголосно до затверджуючого відома постанову Головного Секретаріяту і УСРП Репрезентації, котрою з огляду на яскраву суперечність поступовання посла Клима Стефанова зі засадами соціялістично-радикальної ідеольоґії і програми, позбавлено його мандату посла та виключено з рядів членів УСРП. — Львів, дня 19. травня 1929 р. — Головна Управа УСРП".

Стільки довідуємося з комунікату. Чи пос. Стефанів піддасться постанові партії про зложення мандату — не знати. На всякий випадок наведений комунікат свідчить про те, що в радикальній верхівці відбуваються поважніші тертя. Зі самого комунікату слід вносити, що вони мають джерело в неоднаковому розумінні самих основ партійної ідеольоґії. З усяких чуток, які появилися у звязку з виключенням посла Стефанова з партії, виходилоб, що непорозуміння постали на підкладі неоднакового розуміння в деяких членів партії гідности партійців та невміння їх вести себе в житті та праці згідно з тими вимогами, які на кожного здисциплінованого партійця накладає престіж партії.

Порозуміння в справі репарацій.

Конференція має незабаром скінчити свої праці.

Репараційна комісія в Парижі видала такий комунікат: „Знавці держав вірителів та німецькі знавці вже перед деяким часом згодилися на те, щоби прийняти цифру 2,050 міл. марок, яку запропонував голова комісії, хоч щодо деяких справ ще були ріжниці думок. Тепер ці ріжниці вияснені й знайдено підстави, на які годяться як вірителі, так і Німеччина, з застереженням, що мусить ще наступити згода щодо деяких умов".

Одначе в Парижі числяться з тим, що порозуміння буде незабаром осягнене, так, що конференція скоро скінчить свою працю.

Серед наших „русских".

Де відживає галицьке москвофільство.

Т. зв. „Русска Селянська Організація" розсилає тепер аґітаторів у ріжні повіти нашого краю для переведення політичної організації „русских". Між тими аґітаторами є й кількох селян (Гавришков), аби при їх помочі тим лекше дібратися до нашого селянина. Висланці „Р. С. О." бушують головно в перемиському, сяніцькому, ярославському, зборівському, перемишлянському, золочівському і брідському повітах, але спорадично втискаються і в інші повіти. В останніх часах розвели москвофіли акцію за переходом тих наших кооператив, на які вони мають вплив, до „Русского Ревіз. Союзу". Позатим возяться дальше з „талерґофськими торжествами", які не є ніякими поминками, тільки звичайними політичними зборами, як про це свідчить найкраще от хочби таке „талерґофське свято" в Млинівцях, зборівського повіту. При цій нагоді відмітимо, що на недавніх загальних зборах „Русского Ревіз. Союзу" принято новий статут з правом поширювати свою роботу на всі українські землі під Польщею. Розписано також вписи до перших двох кляс російської ґімназії у Львові.

Новий сеніорат Ставропиґії.

В Томину неділю відбулися вибори „правящаго совіта" Ставропиґійського Брацтва у Львові. Вибрано такий склад: Н. Третяк — сеніор, дир. Я. Вербицький і д-р Ю. Заяць — віцесеніори, С. Білинкевич, В. Ваврик, К. Ґеринович, О. Ґудз, А. Гула, А. Копистянський, Г. Малець, М. Лебищак, А. Павенцький, І. Рогозинський, А. Сивуляк, д-р Г. Чемерис — члени. Контрольна комісія: Р. Давидович, О. Денисюк, В. Ладиженський і Е. Пернаровський.

Марш. Пілсудський про справу б. мін. Чеховича.

Зачувати, що заповіджену марш. Пілсудським заяву в справі бувш. мін. скарбу Чеховича, зложили дня 31. травня на руки презндента державного трибуналу. Рівночасно відпис цеї заяви мають доручити премієрові Світальському. Дуже правдоподібно, що зміст заяви марш. Пілсудського подадуть до загального відома урядовою дорогою.

—o—

Розправа за вбивство куратора Собінського.

Розправа за вбивство куратора Собінського знайде свій епільоґ перед найв. судом. Речинець розправи визначений на 10. червня ц. р. Як відомо, обвинувачених у вбивстві Вербицького й Атаманчука засудили на смерть. Наслідком внесення зажалення неважности найвищий суд скасував присуд І. інстанції та приказав перевести нову розправу. На другій розправі на основі вердикту присяглих засудили Вербицького знову на смерть, а Атаманчука на 10 літ тяжкої вязниці. Також проти того присуду оборона внесла зажалення неважности. Воно буде предметом розправи перед найвищим судом дня 10. червня ц. р.

—o—

Студент прав убийником.

Епільоґ убивства сем. Сербенської.

В Перемишлі дня 25. серпня 1928 р. студент прав Сем. Вахняк убив семинаристку III. р. Марію Сербенську. На розправі в грудні м. р. Вахняк оправдувався цим, що допустився вбивства з розпуки, що Сербенська перестала його любити. Навпаки сестри покійної зізнали, що вона ніколи не любила Вахняка. Обор. д-р Ляндав поставив був внесення на розслідження умового стану Вахняка. Трибунал прихилився до внесення і тому розправу відложили. Зачувати, що львівські психіятри признали Вахняка умово хорим і що він злочину допустився несвідомо. На основі цього оречення ціла справа упадає.

—o—

Білгородська розправа.

Дня 30. травня в процесі проти Рачіча і тов. відчитали зізнання свідків, які не прийшли на розправу. М. і. бувш. пос. Прібіцевич, який підчас убивства сидів біля Радіча, зізнав, що годі сказати, чи Рачіч допустився злочину з власної ініціятиви, чи мав спільників. Інші свідки ствердили, що чули, як обв. Попович крикнув, що не буде спокою, поки не впаде голова Степана Радіча. Св. бувш. пос. Вільдер зізнав, що після вбивства побачив Йовановича біля тіла вбитого Басарічека. Йованович сказав тоді виразно: Так очищується честь.

—o—

Висліди анґлійських виборів.

Лейбур Парті 289 мандатів, консерватисти 253, ліберали 50.

Дня 31. травня знову обраховували висліди виборів. В год. 9. вечером оголосили такі висліди голосування в 599 округах: Лейбур Парті 289 мандатів, консерватисти 253, ліберали 50, незалежні 7. Остає ще 16 округів до повного висліду виборів.

Аґ. Райтера повідомляла в вечірному комунікаті: З огляду на вислід виборів Лейбур Парті не могтиме забезпечити собі абсолютної більшости. Мекдональд, запитаний про вислід виборів, сказав: Дотеперішні висліди дуже добрі. Консервативний уряд утратив довіря у суспільности. Нашу побіду приписуємо жінкам, які голосували, як ми цього сподівалися, за нашою політикою, себто за політикою суспільної перебудови та мира у відношенні із закордоном.

Поміж вибраними визначними державними мужами є м. і. міністр закорд. справ Чемберлен, мін. кольоній Амері, мін. суспільної опіки Невіл Чемберлен, мін. внутрішніх справ Джансон Гікс, мін. хліборобства сер Самійло Говр, мін. війни Уортінґтон Евенс, мін. освіти Евст. Персі, підсекретар мін-ства закорд. справ Локер Лямпсон, підсекретар летунства Пилип Сасун. Перепали в досі консервативних округах ген. прокуратор сер Тома Інкіп, віцеспікер палати конс. Гопп, який утратив мандат у користь Лейбур Парті та Мейтленд, міністр праці.

Мін. закорд. справ Чемберлен, вибраний в бермінґгемськім окрузі, здобув 16.862 гол., а кандидат Лейбур Парті 16.819 гол. Болдуіна вибрали більшістю 14.018 гол. Вибраний мабуть також Льойд Джордж.

Уіліємс парл. секретар мін-ства торговлі перепав у Редінґ, Гендерсон держ. секретар у міністерстві вн. справ, у Бута. Не перейшов теж мабуть сер Арт. Ширлі, що був конс. послом в однім із округів Плімет від 1910 р. Комуніст Сатальваля (індієць) утратив мандат у користь Лейбур Парті в Батерсі. Син премієра Болдуіна, Олівер Болдуін, перейшов у Додлі як кандидат Лейбур Парті. Бен Тілет, провідник союзу денних робітників здобув мандат у Селфорді коштом консерватистів. Син Арт. Гендерсона, Уіліем Гендерсон, здобув мандат як член Лейбур Парті в Інфілді. У зах. Бермінґгемі після завзятого бою з кандидатом Лейбур Парті, перейшов сер Остен Чемберлен.

Загально гадають, що новим премієром буде Мекдональд.

—o—

Король Юрій хорий.

З Льондону прийшла вістка, що анґл. король Юрій знову підупав поважно на здоровлі. До нього приїхав літаком із Парижа прибічний лікар. Покищо невідомо, чи недуга короля переходна, чи поважніша. Після атаку пропасниці король Юрій не кидає ліжка.

—o—

Смерть під колесами авта.

Дня 31. травня на вул. Городецькій вантажне авто фірми „Польсот" ч. 8127, кермоване шофером Степаном Шахом, переїхало прохожого жида. Він згинув на місці. Ідентичности його не ствердили

—o—

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·00—8·87·50, канадійський долар 8·80·00—8·80·50, чеська корона 0·26·50—0·27·40, австрійський шілінґ 1·25·00—1·25·50, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·34·80, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, фунт штерлінґів 43·50·00—

Збіжа.

Пшениця двірська 44·75—45·75, пшениця сельська 00·00—00·00, жито галицьке 24·75—25·25, ячмінь галицький броварняний 00·00—00·00, ячмінь на кашу 00·00—00·00, ячмінь пастівний 00·00—00·00, овес галицький 00·00—00·00, кукурудза румунська 34·50—35·50, фасоля промислова 4·00—4·50 фасоля, біла 90·00—100·00 фасоля кольорова 45·00—50·00, фасоля крaса 65·00—75·00

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич**, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 59-60. 1258 38-?

— **Земельний Банк Гіпотечний С. А. у Львові вул. Підвалля ч. 7. переніс свої бюра з днем 16. травня ц. р. до власної камениці при вул. Словацького ч. 14.** Числа телефонів: 75—32, 3—82 і 52—92 (Дирекція). 1092 4—5

— **Концерт-фестіваль** в память 100-літніх роковин заснування першого мистецького хору на Галицькій Україні при соборній церкві в Перемишлі відбудеться у Львові, як було у нас заповіджено, в неділю 2. ц. м. в салі кіна „Кольосей" в год. 8. вечером. Участь беруть українські хори зі Львова, Перемишля і Стрия.

— **Арештування гр.-кат. священика.** Проти о. Михайла Кушкевича, гр.-кат. пароха в Янові коло Львова, зарядила державна прокураторія дохоження в напрямі злочину з § 58 к. з., якого мав допуститися 1. листопада 1928 р., виголосивши на місцевому цвинтарі проповідь з приводу роковин відомих листопадових подій. Переслухано ряд свідків на місці, а на 31. травня ц. р. покликано о. Кушкевича до переслухання у Львові. Після переслухання слідчий суддя в Бригідках при вул. Казимірівській зарядив з місця арештування о. Кушкевича.

— **Про арештування в Самборі** пишуть нам для доповнення допису з суботи 25. травня 1929 („Діло" ч. 114), що Львівська Шкільна Кураторія позволила була на оснування між учениками пласту в Самборі під умовою, що пласт буде відділом польського „гуфца". Колиж пласт не піддався команді „гуфца", то державна поліція перевела дохоження проти пласту в тому напрямі, чи він не був тайним, незаконним товариством і передала акти дохожень дирекціям учительської муж. семинарії і двох мужеських польських гімназій до перегляду й дальших дохожень. Дирекції тих шкіл післали потім акти Львівській Шкільній Кураторії, яка відступила їх державній прокураторії при окружнім суді в Самборі до судово-карних дохожень проти 32 учеників, навіть таких, що від року до того пласту не належали і їм рівночасно заборонила ходити дальше до шкіл аж до укінчення судових дохожень. Родичі дотичних учеників в їх інтересі можуть лиш на письмі просити слідчого суддю, щоби скорше закінчити дохоження і щоб прогнані наразі ученики могли по феріях поскладати іспити в своїх школах. Одного батька вдарила така доля аж троєкратно, бо він має аж трьох синів.

— **Львівські вломники.** Вломники відвідали в ночі „Окружний Союз Каси Хорих" на вул. Дверницького 3 і ще раз доказали, що каса видержує вогонь, але не приладдя специялістів-вломників, яким можна изйти доступ до 800 зол. — Занадто голосно працювали над підкопом під крамницею „Рекляма" на Городецькій 87, Павло Костюк і Петро Моцик і попались в руки поліції.

— **Іспит зрілости в українській державній гімназії у Станиславові** відбувся під проводом дир. Данила Джерджа, в днях від 21. до 25. травня. До матури недопущено 1 ученика, відступило 3, впало 4. Склали іспит: Блаженко Волод., Бойків Ярослав, Веретка Михайло, Волощук Андрій, Воронич Петро, Гриневич Олег, Даниш Тарас, Дрогомирецький Корнило, Дунець Юрій, Захарчук Василь, Ілевич Володимир, Карпишин Михайло, Кокоруда Михайло, Кольтон Венедикт, Кондра Ярослав, Король Мирослав, Крушельницький Осип, Лабчук Василь, Ліськевич Тарас, Макар Володимир, Мартинець Володимир, Недільський Роман, Новицький Осип, Остапяк Микола, Полутранка Роман, Ренер Володимир, Рогужинський Роман, Рудзінський Остап, Ткачовський Петро, Фіголь Володимир, Шевчук Дмитро, Щирба Юліян, Яцикевич Лев. — У польських гімназіях склали іспит: Іваницький Мирослав, Рудницький Мирослав, Легінь Володимир, Левицький Зенон.

— **Концерт Михайла Островерхи.** В концерті оперового співака Михайла Островерхи, який відбудеться у Львові в четвер дня 6. червня ц. р. бере рівнож участь відома львівському громадянству піяністка п-а **Дарія Герасимович.** Дохід з з концерту призначений на **„Тиждень Української Дитини".**

— **Малі діти і великі пожежі.** Пишуть нам: Дня 24-го м. м. коло 4. год., коли майже всі дорослі міщани були на праці в полі, загорілась у Колках (луцького пов.) забудовання у господаря Бельського при вул. Легіонів, як кажуть, наслідком необережности дітей. Спека, криті переважно соломою будинки, відсутність будь-яких протипожежних засобів, ще й вітер, причинились до того, що протягом пів години майже половина місточка була в огні. Згоріло понад 200 будинків, разом з майном. Мало кому вдалося вратувати щось з одежі або меблів. 120 українських і 33 жидівських родин лишилось без даху над головою. Страти понад міліон золотих. Для негайної помочі погорільцям оснувався тимчасовий комітет, у склад якого увійшли: о. Заячківський, голова, Н. Лотоцький, дир. Українбанку, скарбник, п. Ліпський, упр. школи, секретар, о. І. Комаревич, пп. Т. Гудецький, Д. Буслік і Б. Хайчик, члени. Протягом першого дня вже зібрано досить поважну скількість збіжа, хліба, сала, одежі і т. ін. й роздали допомогу найбіднішим. Дальша допомогова акція ведеться. — У Загірі згоріло дня 27-го м. м. 74 господарств з господарськими будинками та всяким інвентарем і харчами. Втрати 600.000 зол. Причина: забава дітей сірниками.

— **Опіка дозріваючих.** Міська порадня здоровля у Львові відчинила новий відділ порад для молоді, яка переходить з дівочого та хлопячого віку у добу зрілости. Метою цієї інституції є освідомити в першій мірі молодь у добі полової кризи, а згодом і тих, що мають намір увійти в подружі звязки, а не знають настільки загальної медицини, біольогії та гігієни, щоби дати собі відповідь на ріжні сумніви. Вказівки дістається безплатно на вул. Хорущини 22; жінки в середу, а мущини в понеділок від 6—8 год. веч.

— **З Українського Наукового Інституту в Берліні** повідомляють нас про відчит д-ра Ігора Лоського, який відбувся 31. травня на тему: „Українські студенти в німецьких високих школах від XVI. до XVIII. століття".

— **Ріжні вістки.** У Парижі проголосили присуд проти журналіста Марти, комуніста, якого маршал Фош подав у суд за поширювання вістки, буцім-то Фош підготовив плян воєнної кампанії проти СРСР; Марту засудили на 2 роки. — До Лодзі приїхав представник „Внєшторгу", який запропонував магістратові гранітні кістки на мостові. — Бувш. король Геджасу Гуссейн дістав судове повідомлення, що все його майно піде на ліцитацію. Париська школа промислового мистецтва святкує цими днями 100-ліття свого існування. — Літак, що везе почту з Індії до Льондону приїхав з 30.000 листами з опізненням на... три хвилини. — У Познані на міжнародних кінських перегонах першу нагороду здобув ромун Константінеску. — З „Комуніста" довідуємося про зріст продажі алькоголю на Україні; в Одесі випили за рік 3 міліони літрів горілки, 4 міл. пива і 2 міл. вина; у Харкові та Київі дохід з алькоголю був у рік 22 міл. карб., а в Донецькім басейні 27 міл. — Наслідком виїмково грізної грипи в Англії цієї зими, рік 1929 мав за останніх 100 літ найбільшу скількість смертних випадків: 204.293 осіб у порівнанні з 67.978 помершими попереднього року. — У місті Алямо (стейт Теннесі) юрба злінчувала 19-літнього мурина за образу жінки одного судді.

— **Нові святці.** Римський кореспондент „Морнінг Пост" повідомляє, що протягом 1929 р. папа рішив прилучити до календаря святих 252 імен англійських мучеників за католицьку віру, які загинули від часу панування Генриха VIII. до панування Карла І. Проголошення нових святців має відбутися підчас святкування століття англійського закону про свободу католицької віри.

— **Нова папська фірма.** Папські буллі та розпорядки будуть на майбутнє підписувані як і досі „Datum Romae apud Sanctum Petrum"; зате дипльоматичні папери матимуть фірму „Urbs Vaticana".

— **Скільки варта кіт?** У Лодзі видали цікавий присуд. Отто Глезер обурився одного дня, що його сусідка 15-літня дівчинка годувала кота молоком. Було це на III. поверсі і тому Глезер лютий, ухопивши кота, кинув його через вікно. Сторож камениці подав про цей учинок до відома поліції, де Глезера засудили на 60 зол. або 12 днів арешту.

Зі спортового життя.

Легко-атлетичні змагання.

В суботу пополудні (година подасться пізніше) дня 8-го і в неділю дня 9-го червня ц. р. відбудуться на площі „Сокола-Батька" легко-атлетичні змагання спортових клюбів львівського округа. Програма змагань: 1. Жінки: біг на 60 метрів, скок вдаль і вгору, мет диском, ратищем і кулею. 2. Мущини: біги на 100, 200, 400 і 1.500 метрів, скоки вдаль, вгору і жердкою, диск, ратище, куля, гінці 4x100 м. Зголошення до змагань приймає секретар УСС п. М. Ковалисько, Академічний Дім, до четверга, 6-го червня. Змагові карти дістануть клюби у секретаря.

Краєві легко-атлетичні жіночі змагання.

В суботу пополудні (година подасться пізніше) дня 15-го червня 1929 р. відбудуться на площі „Сокола-Батька" краєві легко-атлетичні змагання жінок за мистецтво Українського Спортового Союзу. Зголошення змагунок перешлють клюби на адресу секретаря УСС п. М. Ковалиська, Львів, Супінського 21, Академічний Дім.

Рада Українського Спорт. Союзу.

З секції наколесників.

Змагання секції наколесників С. Т. Україна на 20 км. відбулися в четвер 30. травня ц. р. Зголошених було 11. Висліди: 1) Бачинський В. 44,6, 2) Ковалик Е. 44,22, 3) Мороз Р., 4) Галушак, 5) Костюк. Три перші одержали нагороди в паматкових жетонах. Зазначити треба, що час першого є добрий, тимбільше, що він стартував на звичайній „спацерівці".

Секція наколесників С. Т. Україна уладжує в неділю 2. червня прогульку до Янова. Збірка в 7. год. рано коло „Нар. Торговлі", поворот вечером. На прогульці відбудуться тренінгові змагання на 5 км. Гостям раді!

Поражка „Довбуша".

Черновецький „Час" повідомляє, що змагання за мистецтво Буковини, які відбулися мин. неділі між ром. дружиною „Драгош-Вода" і „Довбушем", закінчилися програною української дружини у відношенні 2:1. „Час" нарікає на терор прихильників „Драгош-Води" (офіцери з шаблями вбігали підчас гри на площу), що й рішило про перемогу ром. дружини. Після того „Довбуш" стратив усі шанси стати мистцем Буковини на цей рік і в табелі мистецтв опиниться мабуть на третьому місці.

Україна — Польонія (Перемишль).

В неділю 2. ц. м. відбудуться в Перемишлі товариські змагання України проти тамошньої Польонії. Тому, що Кобзяр має грати в репрезентації Львова проти Лодзі, його місце займе мабуть член II. дружини Магоцький. Крім того в складі України будуть ще інші зміни.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Юлія з Карачевських Чижева, ем. учителька, жінка ем. професора учительського семинара, упокоїлася 31. травня 1929 р. в 64. р. життя. Похорони відбудуться 2. червня на місцеве кладовище в Самборі. — В. Її П.!

опера Масканія.

Рим (443,8). 21·00 „Сансон і Даліля", опера С. Саенса.

Будапешт (545). 17·20 Легка музика. 22·45 Циганська орхестра.

Ленінград (1000). 16·20 Пополудневий концерт.

Київ (775). 19·30 Концерт.

Харків (1680). 17·00 Концерт для села.

Прага (343,2) 18·05 Музика Штравса.

Варшава (1395,1). 20·30 і 21·15 Популярний концерт. 23·00 Каварняна музика.

Краків (314·1) 20·30 Вечірний концерт.

Познань (339,8). 20·50 Концерт мистців.

Понеділок 3-го.

Льондон (355). 22·35 Симфонічна орхестра.

Париж (1744). 16·45 Концерт орхестри.

Берлін (475,4). 21·30 Віольончеля; сонати Бетовена.

Відень (519,9). 20·00 Капеля.

Будапешт (545). 18·00 Циганська орхестра. 20·15 Опера.

Міляно (504,2) 20·3 Оперетка.

Ленінград (1000). 16·00 Смичкова орхестра.

Москва (1442,3). 16·00 Европейська музика.

Київ (775). 19·00 Трансмісія.

Харків (1680). 18·30 Трансмісія.

Варшава (1395,1). 17·55 Легка музика. 20·30 Оперетка.

Познань (339·8). 17·55 Пополудневий концерт.

Братислава (.77,8) 19.05 Словацький концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр під дир. Івана Когутяка.

Підкамінь:
Неділя 2.VI. — Маруся Богославка.
Понеділок 3.VI. — Король життя.
Вівторок 4.VI. — Чар мундуру.
Середа 5.VI. — Пташник з Тиролю.

Олесько:
Четвер 6.VI. — Маруся Богуславка.
Пятниця 7.VI. — Король життя.
Субота 8.VII. — Вихрест.
Неділя 9. VI. — Кума Марта.
Понеділок 10.VI. — Пташник з Тиролю.

Ширші Членські Сходини Союзу Українок у Львові відбудуться вівторок 4. червня о год. 6. вечором в домівці Бесіди (Народний Дім). Порядок нарад: 1. Наша праця. 2. Реферат п-ні д-р Парфанович: „Чи і як говорити з дітьми про драсливі питання?" Просимо численно явитись, — Головний Виділ. 2136 1—2

Виділ Т-ва Українська Захоронка

у Львові уладжує з нагоди Тижня Української Дитини дня 4. червня ц. р (второк) о год. 4-ій з полудня у великій салі Музичного Т-ва ім. Лисенка

Велику весняну забаву для дітей

Богато несподіванок придумано для дітей, тому Виділ Т-ва Українська Захоронка просить численно явитись. 2135 1—2

Товаришів, які кінчили акад. гімназію у Львові в р. 1904, просимо на зїзд, дня 29 червня 1929. Зголошення **до 17 червня 1929** на руки тов. д-ра Остапа Приймн Львів. Личаківська 32. крил. о. Ал. Ковальський, д-р Андр. Лунів, д-р О. Прийма, д-р Ів. Бандель, о. Тим. Ковалюк, д-р Ол. Тисовський. 2139 1-1

Загальні Збори Тов. Опіки над українськими Емігрантами у Львові відбудуться дня 15 червня 1929 р. у власній домівці при вул. Городецькій 95. І. поверх в годині 4-тій по полудни зі слідуючим порядком дня: 1. Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів. 2. Звіт уступаючого виділу і контрольної комісії. 3. Уділення абсолюторії 4. Вибір двох членів, двох заступників виділу і контрольної комісії. 5. Внески і запити. Львів дня 31 травня 1929. За Управу Микола Заячківський президент. д-р Володимир Константинович секретар. 2143 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПАРОВИЙ БРОВАР У КАЛУШІ поручає свої знамениті вироби пива: експортове, дубельтове, чорне у фляшках і бочках по цінах уміркованих. Заряд бровару. 1996 4—?

КОСІВ, за Коломиєю, пенсіонат п. Лукашевської поручає покої сонячні з першорядним удержанням, ціни умірковані. 1877 12-20

ОГОРОДНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО. СКЛАД НАСІННЯ ТА РОСЛИН ТЕОДОРА КЛИМОВИЧА, ЛЬВІВ площа ГАЛИЦЬКА 14. поручає розсади квітів та городини, пеларгонії, бегонії, найкращі зразки кльомбових рослин, барбарум, естрагон, насіння горошку, матіони, резеди, настурції, квітової мішанки „Японський килим", кльомбової та канаркової мішанки, то-що; висилка в дбайливім опакуванні. Кущеві рожі продається з гарантією, що вони прийнуться. Дикий виноград для альтан і огорож; жорусини (далії); плетенникова бараболя та американська для засадження; томпінамбури (бульви) розсада шпарагів, полуниць, насіння для бжіл. Китиці на весілля та іменини. Похоронні вінки, обсада на гробниці Личаківського цвинтаря та охорона їх. Усе те, що належить до огородництва постачає Теодор Климович, Львів (телеграфічна адреса). Просимо писати точну адресу. 2100 5-5

ЖІНКА інтелігентна, середніх літ негайно потрібна до ведення кухні і господарства у о. Івана Качмара в Злоцькім п. Мушина. 2178 2—2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків літ в найліпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх.** Львів, пл. Марійська ч. 5 3 174-?

ІЛЬКО БИЦИК ур. 1898 в Більчу Золотім пов. Борщів уневажнює свою військову книжочку. 2122 3-3

МОДНІ бранзолєтки, також іншу біжутерію поручає дешево Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жоржа), Тел. 27—29. 1366 46-?

НА рати **Матераци** 3 подушки 30 зол. Волосінна 75·—. Вкладки дротяні 26·—. Канапки до розкладання гобелінові 55·—. Фотелики розкладані 45·—. Гобелінові отомани 55·—. **Ліжка** сіткові 40·—. Вішала стоячі 25·—. Умивальки 5·—. Ліжко мосяжне 200·—. Дітячі білі лякеровані 50·—. Фабрика ЗАКС, вул. Личаківська ч. 132. 1779 5—7

ПРИЙМУ ПАНІ НА НАУКУ КОСМЕТИКИ, дві будуть негайно приняті до косметичного інституту. Зголошення від 3—4 пополудні на адресу Омелян Тушицький д-р мед. Празького університету, Львів вул. св. Софії ч. 3. III. поверх. 2120 1-1

ВИСОКІ ЗАРОБІТКИ для енергійних заступників при продажі долярівок-премійовок на сплати. Зголошуватись „Повшехна Унія Кредитова" Львів, Сикстуська 8. Телефон 9—98. 2138 1-1

СВІЙ ДО СВОГО! Пошукують праці 6 українських теслярських майстрів та іспитований будівничий які зараз готові обняти будь яку будівельну роботу. Зголошення до Безплатного Бюра Посередництва Праці при Союзі Сельських Спілок у Львові, вул. Коперника 28/I., залучуючи 25 гр. почтовим значком на відповідь. 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 **Пересвітлення Рентгеном.** 1—24

Спец. скірн. ве ер. недуг і косметики

Д-р РОМАН ДОЛЬНИЦЬКИЙ

орд. від 3—6. вул. ГЛУБОКА ч. 10. партер. — Кварцева лямпа, Дітермія.

2112 1—1

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виривання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі П. і. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65-73. 2124 2—5

24 зол. СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ **24 зол.**

з хінського срібла: 6 ложок, 6 вилок, 6 ножів і 6 ложочок тільки у

Б. ҐРИНБЕРҐА, ЛЬВІВ,

вул. Сикстуська ч. 4 Тел. 59—2

НОВИНА!

Друкується і небавом вийде: **Косметичний порадник.** Як добути красу і задержати молодість та здоровля — написала Осипа Закшинська. 50 ілюстр., з того 8 окремо на крейдовім папері

1. частина: Краса і гігієна. 2. Практична косметика. 3) Краса поодиноких частин тіла. Разом 40 розділів — Се перша книжка того рода у нас, для жінки необхідна! Найновіші косметичні здобутки. Жадайте проспект. Ціна в передплаті до 10. червня 4·20 зол. (Опісля ціна буде вища). — Видавництво „ВЕСНА", Львів, вул. Руська ч. 3. I. пов. 2133 1-3

Мухи розносять заразу!

Влітаючи до покою, муха заносить зі собою заразу, а тимчасом при помочі Фліту можна дуже легко протягом декількох хвилин вичистити ціле мешкання не тільки від мух, але й комарів, що також поширюють хороби. Дістаючись до найменших щілин і шпар, де ховаються і плодяться таракани, комахи і блощиці, Фліт нищить не лише їх, але й їхні зародки. Убійчий для комах Фліт є цілковито нешкідливий для людей. Фліт зовсім не залишає по собі плям.

Фліт не можна порівнувати з іншими середниками проти комах, бо він є одиноким середником, який не викликує ніяких сумнівів, щодо своїх добрих наслідків. Уживайте Фліт від нині, купуючи його блашанку і розпиляч.

„Моршин Здрій"

Пенсіонат Яркуна поручає від 1-ого червня комнати з цілоденним удержанням, дієтична кухня, по помірковаених цінах. 2132 1—1

ЛІЖКО полеве зладнє „Патент" з матерацом, займає як найменше місця **30 зол.** На провінцію висилаю по одержанню задатку. Фабрика **ЗАКС** Львів, вул. Личаківська ч. 132. 1977 5—7

Пропуклину

у мущин, жінок і дітей усуває без операцій й болю найновішими власними спеціяльними винаходами і власного патенту 1—1

ЗАВЕДЕННЯ Й. ФРАЙЛІХА

ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 35.

Фірма ця перша і найстарша не лише в краю, але й в світі одержала за свою 62-літню працю для добра народу золоті медалі, гоноровий докторат і чимало подяк від ВП. Професорів, лікарів, священиків і ріжних високих достойників.

В літниську кліматичнім **ДОРА**

Вілля Олена догідно, прегарно положена близько стації, Прута і ліса, сонішні кімнати з верандами, саля і город, приймає на пенсію від 1/6. Харч добірний, ціна покою з харчем в червни 7 зл. Зголошення до заряду. 2045 3-5

ПРОДАМ МАЄТОК, земельний, з 81 моргів, в околиці Володимира Волинського в 3 клм. від залізничої стації та містечка, година від великої вузлової стації. Земля попелиста, прегарні луки мешкальний дім 35 кімнат. інвентарські будинки, добрі межі, гіпотека в порядку. Оглядати можна на місці. Фільварок Почекайка, стація Туриськ; порозумівати ся листовно: **majątek Strobówek, poczta Skierniewice, skrzynka pocztowa Nr. 25** 2137 1—1

Перший раз у Львові! Тільки 10 гастролів

Саля Українського театру, вул. Шашкевича.

Новий російський художний театр

„Бі-Ба-Бо"

під дирекцією знаного артиста Петроградських театрів 2140 1—1

П. Н. Андреїва-Трельського

з участю прімадонни київських театрів О. Вігоцької і інших артистів.

Початок гастролів дня 9-го червня

Загальні Збори Філії Українського Краєвого Товариства Опіки над інвалідами в Тернополі відбудуться дня 10 червня 1929 р. о годині 7-ій вечором в салі Міщанського Брацтва в Тернополі зі слідуючим порядком нарад: 1. Відкриття Зборів. 2. Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів. 3. Звіт Контр. Комісії і уступаючого виділу за р. 1927/28. 4. Вибір нового виділу. 5. Зміна статута в цілій основі. 6 Звіт з діяльности Головного Товариства. 7. Внески і запити. Якщо в означеній годині не явиться статутом вимагане число членів, то о год. 7 і п/в веч. тогож дня відбудуться з тим самим порядком нарад другі Збори, яких ухвали будуть важні без огляду на число присутних членів.

Виділ філії „УКТОДІ" в Тернополі 2134 1—1

:: НАЙБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ ::

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА ч. 18. В ПЕРЕМИШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важніших запитаннях проситься письма до нас висилати рекомендовано.

2525 49—52

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.